

W. L. Garrison

1829

Viljinn

Prestrarfélagsblad

i Miklabajarssölu

i. blad

1929.

Þegaröð Viljans

Djúpi-Dalur	Þom 14 Jan. For 15
Lillidalur	- 15 - 16
Slími-Árvar	17 - 18.
Slóm-Árvar	18. - 23.
Höskuldssáði	23 - 24
Midhrúis	24. - 26.
Þorleifssáði	-26. - 27.
Grundarkól	27 28
Vanglar	28 - 30
Þrálfssáði	30 - 30
Mikl. Þor	
Víkurskól	5. febr. C. S. m.
Húsvelli	
Sólheimar	
Sólheimargröð	
Úlfssáði	
Úlfssáðu kól	
Skilvir þaðan til bókaávarð. Nazilegi er að Viljinn	
se <u>eina</u> mitt á þe.	

S.J.

(D. Þor 17/2 1929)

Viljinn

Lesirarfélagsskið i Miklabejarsökn

Januar 1929.

i. bláð.

Einn - allinn

Ég vil spyrja þig einnar spurningar - en
vil tala við þig eins og maður við mann.

Hefir þú nokkurn tíma verið einn - allinn?

Ég á ekki við það, að þú hafir verið einn,
svona stund og stund, eða þannig, að þú hafir
lengi einn úaf þyris þig i sérstökum áhrifi i
heldur einn - allinn.

Ekki einn upp á reginþjóllum, þar sem eng-
inn talar við þig; þar sem náttúran sefur og
fossinn i hlóðinni er of langt frá, til þess að
þú heyrir til hans og engin sleppa er náleg. Til
þess að láta heyrast til sin lifandi vaddis, held-
ur einn - allinn

Élki einn úi á sjó, þar sem jafnuel báran
sefur og nallin uesur allí dökkum þagnartíjpi
— heldur einn, aleinn.

Já, einn, aleinn, þamín, að enginn mader er
þér líkamlega eða andlega samþrú. Enginn
tatar við þig orð, enginn bítir þér líffimningar
sinar, eða bróð af sínum innra mami. Þú
lífir útan við alla og allir útan við þig, já,
einn — aleinn, þar sem enginn skilur þig og
þú getur ekki með neinum fylgst; hjarta þitt
er einmana og gleðin og óþrúttur mannlífs-
ins norð ekki líf þín, eða sneidr úr vögi þyrs þér.

Já, svo einn — aleinn, að þú viltir helst vera
sáddur einsamall upp á hájökli; líf þess að
vera ekki eins dauðans aleinn eins og þú finst
þú vera

Ög það er margur sem finst þannu vera
svona einn — aleinn og hjartað fylgst lífs-
líð og grein og mader áskar jafnuel
helst, að hafa aldrei vönd líf.

Éd þú deyja þú öllu saman — hverfa úi í
geiminn, þar sem alí verður að engn; úi þú
mader getur ekki með neinum fylgst, hafi
samú eða áli samléi með neinum, eða
lífað með neinum

Þeim finst enginn skilja sig, enginn glá
lífað með sér, þeir sér sínir um all, sínir
um lífið, sínir um andardráttinn, sínir um
hjáuáskáttinn.

En þetta er ekki rétt af þér — þú finst
þetta, en það er ekki. Það er sjálfum þér
@ Kenna.

Þú er einn, af þér að þú reynir ekki
@ vera með öðrum, reynir ekki að vera þeim
samþrú. Þú er einn af þér að þú reynir
ekki að lífa með öðrum, reynir ekki að sam-
laga þínar líffimningar þeirra líffimningum
og álta þig á bilinu milli þín og þeirra.
Þú er einn af þér að það er of þróng
um hjartað í þér; það norð ekki að slá

lifandi aðastati þorleika, brúar og vonar, þor-
leika til guds og mamma, brúar á gúð og menn
og vonar til guds og mamma.

Þú eir eim, af þú þú myndar þú það að
þú eir það — það og ekki annað — það er
enginn eim, ef þann elskar, enginn eim, ef
þann brúar; það er enginn eim ef þann vonar.
Eða þú þú þú vera eim, ef þú elskar?
Er þú ekki orð orð efni, að hugsa um þann
er þú elskar, tala við þann, hagsæta hugsun-
inni um þann og brú honum sáð í hjarta
þínu, sápa þann og þýða og gera honum
þar gleðilega mistina.

Eða þú þú þú það ef þú brúar? Ef
þú brúar á gúð eða brúar á það góða í
heiminum og í sjálfum þú, þér þú þú ekki
orð orð að gera, að leggja niður þú þú,
hvad þú átt að gera í þjónustu hins góða
og gera sjálfan þú að meiri og betri manni.
er þú eir.

Eða þú ef þú vonar? Þú af einu-
brúni og gremjumi; þú, sáfar líklega af þú
þú þér enga von. Ef þú gétu enga von átt,
ef þú þér enga brú — brú, að það sé það í
þú og öðrum þú þráfar þorleiks og brúar, að
þú gétu þómið einu þú góða átt, að ein-
þú þú gagna í heiminum. Er ef þú brúar þú
og reynir það, þú þér þú allaf þú augun-
um vonina um, að það mun framgang þú,
sem þú vill.

Þú sá, sem eitthvad vill af alvöru, eit-
hvad, sem svarar til hans manndöms og þósa,
er aldrei eim.

Þegar þú eir eim, eða þú þú þú vera
það, þú er það ekki sátt — þú er aldrei
eim. Þú er með sjálfum þú.

Ef nokkur manndömur er til í þú, þú
eir þú aldrei eim.

Þú þú til að þú þú sjálfum þú. Þú þú
þú þú um þú þú þú og átt og veru

jafn ávörðum við sjálfan þig að aðra, en sam-
gjarnari en þú eít vanur að vera við aðra.

Þannastu við híd góða í þér og hlúðu að þér,
og orkluðu það eins og bláin, sem þú elskar.

Þannastu við það, sem þér er áfala og oryndu
að uppræta það eins og illgæsi — eins og alfa
í gaudi.

Þá lofðu um leid að finna það sem
er góð hjá öðrum hlúa að þér og mæla það.
Og líka að finna það, sem öðrum er áfala, vor-
þemma það og reyna að það og hafa
í þér.

Þá þó þú að ladaði að minnumum og
ladaði að gudi — ladaði að sjálfum þér.

Og þá urðu aldrei einn — hvað einmana
sem þú þaní að að urða siadellur. Þá urðu
öll lífvan, öll náttúran, lífandi bróðir eða
systir, sem þú lifir með og talar við.

Og þá helli þú að skilja það, að þér
skuli orkluðlima hafa fundið þú vera einn-
— alinn

Um skáldid Jónas Jónasson og ritverk hans.

—
Höfundur þessarar smágreinar hér að framan,
Jónas heit. Jónasson frá Skafnagil, er kunnur um
allt land. Eyrði og fremur sem prestur á Skafna-
gil og síðar sem þemari við gagnfreda skólann
á Akureyri. En þannastu orun hann þó vera
þeir ritverk sín. Það er ekki allur min með
línum þessum, að reikja hér áfala þess
manns, lí þess brestu min þekkingu. En
veit að mikil mæli um hann segja sem þess
og sem þemara en og sleppi þér. Þess skal
en þó minnast þess, að þeir nemendur Gagnfr-
skólans, sem en hefi allt íal við og mæti hafa
þenslu hans — hafa einum rómi lofad hann
sem andlismann — og andlan þemara,
og er það fagar vitnistundur samíðrómanna.
En þekki hann aðeins sem rit höfund.
Það er að vísu ekki mikil, sem hann hefi

látu eftir sig língja af viðverkum, en hver sá maður, sem hefir kynnt sér bókmenntir þjóðar vorrar síðustu áralúgi, getur varí með samgími neisad þvi, að Jónas Jónasson hafi lagt þar djúpan stref. Lí. Eð hefir kynnt mér allsömilega skáldskap hans í óbundnu máli og mér getur ekki blandasí hugur um, að þar komi fram, velþroskad skáld, sem létur skkeri það þá sér fara, sem felir ekki í sér líttarneisla og jafnframt er hann einn með fremstu málsvörum smelugjanna, eðr alþingabarna þjóðfélagsins, og bodberum samleikas, sem þessi þjóð hefir átt, síðustu 30 árin. Það er samleikurinn hárbættur, veðdarlaus, kaldhedinn, sem er kjölfestian í mannlífslífsingum hans og þar finst mér hann líkjaí Spielhagen, enda ef líl vill orðid þyri átrifum frá honum. Ofi kemur þyri að þann bregðor þyri síg hárdi, þessu sárbeilla vopni, sem flesti þala svo illa - kemur þess einkum í rellarfaru stjórnu valdhaflama, þeirra sem settis

er yfir alþyðri í andlegum og veraldlegum málum (sbr. "Yfirneim og undirgefni") Og ekki hlífir hann sinni stéti, prestunum; hærri en domar hans yfir þokaprestunum, þessum andlegu Þryplingum, sem meía að enyn þelga höllun og klodasí prestshemur í þvi einu augnamídi, að afla veraldlegra gæðra. Nægir að benda líl sömunar á smásögunu "Óffrið" og "Bandlúður í Hvassafelli".

Þá eru sögulegar lísingar hans á manniðorstepru þyri alda. Þar er það samleikurinn hárbættur, sem dregim er fram í dagljúsi og við nútímamenn, sem lesum söguna "Hlungurvafan" undrumsi yfir þeirri hórku og þvi þorleiks leysi sem líl þyri alda þar í skauti sínu og lofum guð þyri, að lífam á betri línum.

"Hloppiádrábræðri" er hans síðasta skáldþoga og ein af þeim stærru. Þar er skýrum dráttum dregim fram afsi og óþyrileitni síðbáðronama og kværni þer mðasí á helguðu líffimningum

þeirra, sem hieldu sér Trilega að hinum forna síð.
 Og það er að sjá sem þorleikurinn hafi ekki
 átt djúpar rótur í hjörtum þessara manna,
 sem þó tóku sér fyrir hendur að endurbæta
 friðlyf þjóðarinnar, en oss sem lesum þessa
 getur ekki fundið, að slíkar aðfærir séir gudi
 velpáttanlegar, og þó mætti má einn fimma þess
 demri, hjá Trubodum mílímans, hinum vottáll-
 udu kemmimönnum, að þeir gæta verið illuigir
 til orða og verka, svo litlu orunar þá þessi Trimum.

Og þá kemur en að þó áfríði, sem skaldid þessur
 mætti áhersla á í þari síðbarbraða síma, þessu-
 anna, að þeir orði Trállum sína. Þessi síarfid er
 gáfuþasía síarfid í mannfetoginn og þeir einir eiga
 að taka það að sér, sem eftir stranga sjálfs-
 þrófun, þinna hjá sér eintlega hvat - Tröllun -
 til að vinna í vinnandi drallins.

Þessi armir eru mannteyr skapadur, sem þessir
 aðrir menn, með þessum og líkmeiningum, að lífa
 njóta, þrasa, alveg eins og þessir aðrir og þó

verða þeir að þola sama dóm og aðrir, ekki
 harðari - ja slíki þessir manns afi, afti þessir.

En þeir eru líka menntaðir en allur fjöldinn,
 og eltn að vera gáfuþasía en ~~allur~~ fjöldinn og þeir
 hafa líka við langan Tróðs og þrókunartíma
 leiti @ síðsma sínum líkmeiningum og gjendum,
 leiti að þessum þessum myndum, badi af lestri og eigin
 reynslu, þessu átal Trállum til að þróa sjálfa
 sín og vegu á meiraskalum réttmættar Trásti
 sína og galla, hvat þeir séir þess um að gegna
 síarfidum eða ekki. Þó verður þeim aldrei líti
 við fjöldann. Þó verður að gra og er áhóli að
 gera þess Tráfu til þeirra, en fjöldans, þó
 verður að dema þá harðara en aðra; þó
 verður að gra nokkra - ja, uralega - Tráfu til
 þeirra, að þeir breyti eftir kemningum sínum.
 Gæti þess ekki uppbylt þess Tráfu leikmanna
 @ vera þessum mynd í reinu, eða þess, hvat
 manntesti Trásti - ja, þá er þess áhófi
 til að gegna Trádu sími, þá eru þess and-

legur þyflingur, eða þakapressar og einn að yfir
gefa hjördina ólík waddur og orðstausi og láta
sér hefari manni taka við forustu — — —

Því 1911 tók í Nýjnum Kvæðingum sögu
eftir Jónas, & hann kallaði: „Lis dagblaðum Jóns
halta“. Það & sin sögu hans, sem mér virðist hafa
einna mest skaldskapar gildi og lýsa einleikum
og sjálfisáttum persónum. Jón halti & eiti af
ónborgabörnum lífsins. Hann ólé upp hjá fatæk-
um foreldrum fram á F. aldusar, léid afi skort
á mat og klæðum, en átti góða móður, sem elsk-
aði hann. Þá mætti hann skynþilega foreldra
sina, en sveitin tók við uppeldinu. Fyrsta tvö
árin átti hann góða húsbændur og hjá þeim þrost-
aðist hann vel til líkama og sálar. En að þeim
árum lidnum komst hann til Halla í Skíðu. Hann
var efra bóndi, en hárur og óveginn. Þá lýfjodu
hömninguona fyrir Jóni. Svangur, kledlaus og kaldur
mátti hann sitja yfir ánum upp í fjalli, dag
og nótt á sumrin, en ef af þeim vanaði

þá á kveldin, þá var við barsmid og jafnvel mis-
þyoming. Þarna var hann í 4 ár, þrostadrí ekkert
líkamlega, sáttum hungurs og þrostkunar. En and-
legur þrosti var mikill; háttur greinja og kældlyndi
vorn ríkjandi öfl í sálu drengsins.

„Skammti og snappungur voun svo alþeng andleg
og líkamleg þetta þyfir mig, að það hatti að vita
á mig“ létu hann Jón segja, og ein fremur:
„Mér lódrí að vita frá mér á jaxlinn og bóla í
hljóði, bóla Halli og öllu saman. Blí sem var
blígt í mér og hafði þróast og dafnad hjá möd-
ur minni Kúladi og úsoraði þarna og helkaldur
glerungur af úsingn þessa heimilis lódrí um mig
og haldi mig að fullu. En var svo þrandur. En
hafði illa og óljósa hugmynd um gud, og það
létu það var, stóð hann mér þyfir hugskálssjón-
um sem hefndarinnar og réðinnar dróluim, al-
valdur og áttalegur, sárlíkur Halli, heifþarpungur
og veyðstaus við alla, sem brútu báddu hans“.
— Þetta um þá ávörslunum af uppeldinu, hjá

því opinbera; kynnmynd um guð, sem gekk guðlasi
 megi og heifjarfullt kynnfar til mannsins, sem
 hafði megi yfi honum að segja. Svona til reika
 slapp hann af sveitinni út í völdina, til að vinna
 fyrir sér sjálfur. Um heitups aldur þó hann seldur
 og seltur að stunda vörva. Hann heitú gistingar á
 be, er úthýst, villist um nótt í hrið, liggur úti og kelli,
 þingi norð dautu en lífi, og er borinn heim á bön-
 be þar sem gestirinn og góðvild vilja. Þar liggur
 hann í margar vikur og missir af báðum fátum og
 annari hönd. Honum er hjúknað af Signýnni dóttur
 bónda, góðu og gófuðu konu og þá kemur efiðasti
 þáttur lífs hans; þar þá ást hvar á öðm, hann
 vesalingurinn, öskumla og ósjálfbærni, sem engi
 framtið á, utan sveitina, og hún bönadattirinn
 efnud, fagur og gáfuð; en veltungar fara ekki að
 lögun, ástinni er ekki markaður bús, Signý
 er gifti burin að vilja foreldra sína, en
 hann er fluttur á sína sveit og verður
 niðursekinnur hjá gamla Halli á Skriðu.

Þar er erfud mestu þó áin, fyrir niður -
 setninginn í Kaldalónstreyppi. Hann á eng-
 on vin, allum er ann að honum og allis
 vilja vera lausir við þá sveitarbyrði. Hann
 er orðinn viddhila við lífsvörina og lífsglæ-
 ina, allan mannslegan þorleika, all þáð elsta-
 lega og góða í mannlífum, og hann misti
 þeina á memina, hún krenadise uppi eins
 og feystja. Hann var að öllu uppi á vör
 þominn og gafi engi ljóni sér veit

En slæpðilega þirti í lafki og rafodi
 fyrir niðjum degi. Hann fella þrið þrið-
 niðju, hún liggur bönaleguna, - þrið dautum
 þrið niðli líf. Þó kemur er sóm og áðer,
 hún lísi hann fader að barni sínu Ömmu
 og biddur hann rétta hemur faderhönd til hjál-
 ar, ef hann á einhveru þrið gæti greitt gætu
 hemur. Þrið sem áðer var svo dapur í
 augum hans, þó mi aman seip. Þrið
 ábundi líða fram í hugum - hann veit

þetta er sál - og líkni' elkar ham enn og
þráir endursfundi handan við djúp eilífu-
arinnar

Þann for annað bréf, það er frá efrivaldi
sejplunnar. Það líkynni honum að ham efi
stíra af á Austurlandi, efrin latinn eilíngja.
Viðhorfin breyðast; hann borgar sveitarkullinn
og er áhæðr öðrum upp frá því, aftur sér
menningar af göðum bollium og ver tíma
sinum til andlegrar þraskunar og þemsi
þor langi. En þó getur mannaheorinn
ekki að fullu horfid úr sál hans. Þrá-
horin eilínganna átti þar djúpar rætur;
hann er trútrugginn gagnvart öðrum og fá-
látur, enda er almenningsálitid honum ekki
hlidhald.

Öll er sagan vönduð að efrni og máli.
Mittid sagnir í sem fastum ordum. Persónu-
lífsingar ágjör og ramistlenstar. Það er
lífsbaráta einstaklingsins sem þarna er lífs

annars, sem er skuggamegin, en þráir ljós
efriomikil þrekklundud sál, sem heimurim, þor-
lögir, straumur ávikama og efrilíft einhver
sjálfskaparviti háfðr midst svo á, að honum
þráir ham vera efrigeim af öllum. En
ham vinnur sigur á gremji og einveruðni
sinni. Ham öðlast líu á Gud og líu á hjálf-
an sig, og líu á menn. Ham ver að audi
sinum til að styrkja þá sem hjálparþurfa-
vom og skuggamegin eins og ham. Og
ham sagnar að síðustu með þeirri samþor-
ing, að ham hafi átt höllun í lífinu
og rætt hana

Þó hef þeyri nokkra halda þvi fram
@ J. J. von af svárisyn á mannlífid í
sögum sinum og skapadi þor um af dökku
áitundi, frá því raunverulega. Þvi hefðr
bætur hans ekki eins mikil bókonensalegi
gildi. Þngi af þessari þeygun mun
einnig þafa leygi sig þvi á árunum

inn í hugar þeirra manna, & þá stöðu fyrir
bakkakaupum Þ. J. M. þó engin mun vera
lit sísíad bók í Þ. J. M. eflir J. J. nema
útan „Flapssíadu bróður“.

En þessi hugsun er að minna álit röng.
En held að flestar ef ekki allar sögur hans
eigi við sögnleg vát að slyðjaci. Er er eng-
inn bókrynia mador, heldur þarú á móti
og og álit að skáldid. J. J. hefi ekki verið
það að ræði. Hann deyr að vísu afi fram
döðun hlíðer lífins, en honum er það edis
hvát af áti á einstaklingsrættinum, þessum
frelsinu, en hafi á yfirdrönum og þingun.
Hann er síðbótamadrinn, sem vilt þreinsa
lit í vingarði drötuins, þrelja á flötta ó-
dygd, lýgi og undirleggingstap, en hefja sam-
leikam dygdina og drengskapinn í þrasetið.
Sóm lísi í skáldskap og það, að draga
fram raunverulegar lífandi myndir úr
lífinu sem velja eflir-leki, ábrugá,

mannvit, hvort sem þor eru frá Skuggaljó-
um eða Sumarkvæði. Hver þáti i. d. um, að
Joh. Sigurjónsson hafi verið stórskáld og leit hann
þó ekki Eilífurina sérlega björtum augum, str.
xindid „Bak við onir líður dauðin“ o. s. fr.
eða þó J. P. Jacobsen; lit er á íslensku a. m.
K. ein smáþaga hans „Stötu í þokunni“ ílki
er þor bjartara gfi, en hjá J. J. Jacobsen
er þó vandræður eiti hio meria skáld Dana
þumars gela meim best dems um bókryni J. J.
af greininni hvi á undan. Þor lýsi skáldid
slefnu sinni og álit á því síði.

Skáldid er spámadur sinna þjóða, eðsin
þreifar þegundrinnar, vitni að þróun sam-
leikans í mannlífni, og þess lífs stöllu
er þin, að lala samleika — ekkri annað
en samleika. Og beita samræmi sér
það við sína eigin þessum, og það leitaci
við að gefa hinum eilífa samleika, sem er
þjámi alls mannlífs og þjóðheildar, sem

fullkomnastan vitni. **buð.**

Það þekki ekki hlúðrogni, það gerist þér ekki mátsvari neins séríðsks mannflekks, veit þess er, að þekki þess minna raunverulega, þá kynslóð, sem það sjálft líkist, sem líður, gæla nýttur, gleðsi eins og það.

Þrífisráð fullþroskads skálds er og veidd það, að berjast af atefli móti öllu þér er þess fyrir edlilegri framþróun manntypsins og frelsi þjóðanna. Það nótar þér afi hvórs vagn í baráttunni móti hræðni, séidrogninni, móti framfarsleysinu og sjálfedisdýktuninni. Skáld af guds náð, heyrir í samleika til hinna úrvöldu, þess orð og domi á öllum tímum munu lífa, munu blása upp í háls á móti ísannindum og ófrelsi og berjast fyrir framþróun mannsandans í eðsin merkingu. Bókmennti þværra þjóða eru glöppastli mál- kváðum þér þér, það hin megnar andlega að framleidda og hve sérkum og veigamiklum

andlegum gáfnaprótti; hin hefir á að skipa. En mensastig þjóðans má sjá tætt á þér, það þann les, það þann kaupir. Þú þjóðin lekur göðum bókum þeim höndum, er hin á velti líd, en láti hin ruslíd fram yfir göðu bók- umar, þá sendur hin á lögn slípi, og sjón- þringur þessar er skýjum orpum, það létill þann er.

Þú af þeim störfum er g. Þú sér þér hendur í þágn bókmennta akker, var @ apna augn þjóðarinnar og þoma þenni í skilning um gildi bókmenntanna. Þenna þenni að mæla þin sigilda til vísinda og skáldskapar, er hin átti þósi á að lesa, en þafna ruslínur, sem enginn megrur eða laun var í.

Þann skrifadi bókmenntaþelli sína í "Nýjor Þvöldvæðir" á Þlörugri um 11-12 ára skeið (1907-18) Þú hefir afi áskad eftir að þér þelli vörn sérþrennadi, svo mem gælu lísið

þá samstæða. Þor mun vera getið mér 140
rúða, um ýmistlegt efni, er úr þómun þessi er
og mestin á undan, hér á landi. Og flestra is-
lenskra ríshöfundna mun þor að einhverjinn
gæti, er lifði fyrir þann og á þeim tíma.

Eftir síðustu aldarnúð streymsi þyrstur
af íslendum skaldsögnþvælingi inn í landið
í lélegum þýðingum og þótt gleypir úd þeim
sem þeirjinn æðm frákom andlegn nýmeti, enda
hafi þá margur lítit til að lesa. J. J. þyrn-
skadi sei ekki úd að gefa öngin og illu bók-
sumum þann vitnisbund, sem þor átti skilið,
hvort heldur þor von af íslendum uppruna eða
heimaalningur. En minni þess að þann kemsi
einkursstador svo að orði: „Ottu er leggin svört,
er þvogi er hún andsýggileyni, en þvogi þvinn
sligur í bókmenntastál og þv að þenna folkinn
hvad sé sál og rétt“ og það er orð og að
sömmur. Á öðrum séad segir þann: „Ís-
lendingasögur þvora Nr. 20,00 og er máttu-

legt að binda þvori; ís þvorku bindi. Þvofred
Þvofpus er údlika þvorku og eita þvorra og þvora
Nr. 5,00 og þann þvori þvorku úd. Þvori mátti
gullid vera, þvora skarnid, sem þvordin er skýlög
til að þvori af sei, er orði 5 þvori úd. Úd-
gefendur sem létu glepari til að gefa áþvorra
rú þvora úd - meit eftir Quo vadis - gefa aldrer
béli þvori þá þvoriþvori, nema með þvori mátti,
að gefa úd vandada þvoringu af einhverjinn af
meistararvorkum þvora úd. „Ysalinguá“ eftir
V. Þvori eða „Lvan þvori“ eftir W. Þvori.“

— “ — “ —
Þvori nokkrum árum þvori úd í „Þvori“
grein, er þvori úd um J. J. sem skáli og ríðom-
ara. Grein þvori mun þvori áll að vera and-
svor gegn ríðomi, er J. J. ríðadi um þvori
eina. — Þvori þvori grein þvori þvori úd-
þvori, þvori þvori var J. J. lánim ekki alls
þvori löngu og er áskadi að þvori þvori
úd áskrifud.

adullega vali báka í félagið, síra Þjórn á hiltaból
 og Júnas á Vöglum. og dattu mér ekki í hug að
 alla að ^{hans} anduð gegn Júnasi frá krafngili eða skuldskap
 krafu nokkum valdið um það, að Ljús og stuggi
 vom ekki kaupins. Þaðir þessi meim krafdu
 gótt vit á skuldskap og bálmenningaríði báka. —
 — Eftir M. H. G. vildi vera svo varum, að benda mér
 á eintuþinga síðada báka eftir S. J. auk persona
 ádrólðu, þá tek ég þeim upplýsingum með
 þaknum, því samtvarmi því sem ég hefji vikið
 að hoi ádr, um vonþekkingu mína í þessu líkili,
 þá yndi ég fríðari eftir en ádr.

S. J.

Glaði sonurinn

Það var mitt upprásninga mín á aðal-
 fundi Lestrarfélagins í Gyrravelum að kaupra
 í félagið báka Hall Caine „Glaði sonurinn“.

Ég krafði að vissi þá ekki lesi báka þessa, en
 ég krafði að vissi þá ekki ^{þyngi mér nokkur} skaldrið þessa þess.
 og orðið trúfimm af þeim. Má ég þar nefna sög-
 una „Dómurinn“. Er hún einhver snjallasta og
 besta skaldsoga sem ég hefji lesið um dagana
 mérí „Ysabalungum“ Hugos. — Margir þannast
 við nafnið Þien Yenn þessa ágæta biskups og
 manntaríamanns, sem Hugo lýsi svo ágæt-
 lega. H. Caine á líka sínu biskup. — Eran
 þyngri í sögunni „Dómurinn“. Tilkulegri og
 betri persóna, en biskupinn sí, gætur varla
 fundis til þessmyrðar í fagur og réttlatu
 líferni. Blakkerleg og snjall er lýsingin af lífi
 Don. þyngri í sömu báka, þessu ábróta mátt-
 urubarni, með sínum stórku ríkjandi sál-
 aráglum. Við fylgjumsi með honum á þessu
 braut hans, sem verður á mikilþenglegri eftir
 því, sem lengra líður á söguna, þar til lokks
 hann gnæfi yfir samtíð sína. Við sjáum
 hann þrákinn í mannteyn félagi, von-

lausan um þyrpingefrningu meðbráðanna og upp-
 reismu eurr simar. Þú sjáum þann stánda and-
 spenis dauðanum, augli: líl auglitis, og þinum
 óþekktum öflum, an þess að vilja, og an þess
 málkunnlima að gefa upp þá von, er þann
 bar insi i leynum sálar simar, vonina um
 mistunsemd Guðs. Þannig kemur Dakt. þyðren
 lesaranum fyrir sjóni og minningin um þann
 hlytur að velja djúpi áhrif i heysjónakeimi
 hans — Þú lesur þessarar bókar þomsi og á
 þá sköðun, að höfundur kemur voni með allra
 framkvæmtilifandi skáldum og skipaði hátt seti
 i þroskadri bálmentum heimsins. Þú skal
 engan undra þótt og melki með kaupum á
 bókinni "Gláðadi sonnesium". En þú mides
 bráti síu von, ~~er~~ og gædi mér um þann,
 að málkun. Persónulýsingar sögunnar eru
 skýrar og stánda sem lifandi veltur þess, að
 þar er skáldid á sinni réttu braut og þar
 kemur mestrar listar i bókinni, að þar

halda þeim eiginlegleikum i jafnvægi er höfundur
 skapar þeim i upphafi sögunnar, bókina á enda
 En engar sérstakur áttuadre málkunnlima þoma
 þar fram á sjónarsíðu. Þúfamesia persónan
 i sögunni er Magnús sonur landshöfðingjans og
 þann gnafi yfi þinnar allra hvað göfugmenntu
 snúti. Minning hans hlytur að geymasi i hug
 og hjarta lesandans, sem drengskaparmanns —
 þéllum á veli og þéllum i lund, þrausgöðum á
 raunastund. Móðir hans Anna verðisí einnig
 vera göfugkvendi, en hún er áhrifalílit i sög-
 unni og helu meir sljórnari af amara vilja
 en eigin samþerung. Þú skal þykki oná framþoma
 kemmar síðari i sögunni, gagnvart sonum sí-
 um, þegar Óskar er að kveða föðurlandi og
 fólki síli, að líksindum fyrir fulli og allí,
 vinnu þar, útskipaður úr föðruhúsum, með sólar
 endurminningar um þrasun sína, i huga.
 Þú er það "móðravástin byggd á bjargi, er bregli
 aldrei sí". Hún er sá og jöfn, hvað sem

þu yfir dýnur, þverminn sem breyð er, hún er áttó þús
 á að þyrngja. Skrifandi er óð Ömmu, sem hún
 latali til Magnúsar, er þar ganga heim frá sjónum
 eftir að trafa kvæli Óskor, þar stór skáldid á
 undkvæma stírn, svo tilökkuva bregdur fyrir í
 huga þess er les. Þeir seldingur eru megar ^{þess} til,
 að gefa allri bókinni gildi, þótt ekki voni öðru
 til að dreifa.

Þáttin sjálf er fjörlegra rituð, laus við miklar
 orðalengingur og efnis róa vel fyrir komid. En
 málið er ekki góli og en áttarí að sjálf sagan
 hafi lapað við þyrnginguna, en um það gefa þeir
 einir demá, er lesid hafa þumúgáfunna (The Prodigal Son)
 það er amans fáliti, að iútlend skáld taki sér is-
 lenski efnis til meðferðar í skáldskap, nema þá
 hest helse in fornöldinni og það hefi að jafnadi
 tekis heldur misjafnlega, sem von er til. Það
 þarf meir en meðal manna til þess að lifa sín-
 um í þann aldaanda, sem fornsoyri vorur
 lýsa, að ekki verði meira eða minna új-

lísku broyð að persónunum, ~~er~~ og framseldingun.
 Því við Íslendingar verðum meira að segja að paul-
 lesa sögum til þess að álla okkur á öllu í þeim
 og samþýða okkur tíðorandum

Það er því engin undur, þótt að iútlendingur,
 sem ákumur er landi og þjóð (en til svo sé, þó að
 hóf. duelli hoi nokkum tíma, eila semur) taki ekki
 vel að lýsa ^{gefa} lýsingun á þjóðlífi Íslendinga, sem
 hann hefi kynni sér meir af böllum. Hann
 mun og taka það fram sjálfur í bók til þjóð.
 Gudni Jónss, að það hafi ekki heldur verið síli
 aðalíakmarkt. Heldur hili, að þá fagran þráll-
 mikinn bakgrunn fyrir hui skáldlegra málverk,
 þar sem hin íslenska þjóð var. En meir vud-
 isi hvortíveggja hafa mistekisil. Þátturid er
 ekki neili þrifandi, frá íslensku sjónarmidi
 sed og gapaleyri lýsingun á íslensku þjóðlífi
 gletur ekki. Þáttin hefi vud þýdd á mörg
 mál, meðal amans á dönskun, og fríad sem
 nýjn nehi og helle á hveri reipi.

Þá er viderkenni þad, að bókinn sé stöðgölluð
hvad lýsingin á þjóðlífi voru snæðri og þad
sé sárl sama vorum, þá þátti mér sama voni
um að bókinn var heppil í heitroffélaginu, þer hún
hefi lalsverð gald að geyma og stendur frammar
mögum skáldsögum okkar eigin háfunda, og
þar þinnast.

M. H. G.

Siaka.

Madr nokkur, Hleghi að nafni, kom að kveldi til, eflil
deyrssetur á systlumammssetur, í Hlunavatnssíslu, stílad að
fjima systlumam, kom á glugga á herbergi þer, sem systu-
madr var í og gúrad, með þessu forma og alkuuma
ávarpi: „Hér sé gúð“. Þá er sárl að systlumadr hafi
svaðad inni: „Enginn gúð - enginn gúð“. Um þessa
var kvæðin vísa þessi:

„Má er segja“ sagði greyð Hleghi
„hér sé gúð“. Enn hún kvad: „Hér,
hans fjögmúð er vil aldrei“

Uppeldis mál.

Velurinn sem er kandi á Blönduási allri og að
verja þar í skólanum í Hlí á vikun til uppellisfræðlu
og hefi þer verð haldid áfram síðan

En kom með þessa uppástungu á fundi, sem skóla
nefnd og Nemmarar háfðu með sér um kvæðin, áður
en skóli var settur. Þad þell wo í minn hlut
að fylla eitkvad úr í þessa líma. Þudvitad
lentí er þarna í mestu vandradum, þer er
hafði lítur að miðla af þessu sem öðrum fræð-
leiki, þó er allri þarna upplökun, af þer mér var
ljóst hve tilfimmanteyr skólar er hjá þjóðinni á
fræðlu í þessum efnum, sem mér þinnast þó
eiga flestu öðru fremur erindi inn á kvæðin
einastia skóla, og þá ekki sér kvæðaskólana.

Þad vantar almenú miðid á, að meum þinni
til þinnar ábyrgðar, sem á þeim kvæðin gagn-
vart vandalausum börnum, sem þer eru

samvislum, eða verða á vegi þeirra, því þeir þurfa
 þessu til þekkingarleysis síns á upplýsingum
 þessar þeir verða sjálfir þessir, eða þakka á
 annan hátt á hendur aðalumsjón og handleiðslu
 barna og unglinga — Þar sem hennar stundir
 þarna á Blönduvísi, voru svo fáar öllar þess-
 arí námsgrein, þá en að dýggra mundi að
 verja þeim meira til upplýsinga og viðtals
 við nemendur, en yfirheyrslu. En selti
 þeim því ekki síðast fyrir að lesa, undir
 þessa tíma, en bjó mig undir þá sjálf, eftir
 því, sem tími og föng voru á.

En lýndi saman þá þáin fróðleiksmola, sem
 en átti þarna sjálf, en þekking mín og eigin
 reynsla mátti skamí, og því varð en að
 beita við hana því, sem en gæti komist yfir
 frá öðrum, þar á meðal þýddi en in dönsk
 nokkra fyrirlestira eftir franska fyrirlesaraum
 og upplýsingum og ritstjórnunum Charles
 Wagner, sem Tolendinum er dæltid

Numur af þeim bókum „Einfald líf“ og
 „Mannadæ“ sem báðar eru þýddar af Jóni sál.
 Jakobssyni

En varð í það minsta, öðrum hvorum
 upplýsingum til að tala um sjálfsupplýsing,
 því það er engum vafa leundi, að þá sem
 leida vill aðra að einhverjum ákveðnum tál-
 marki, verður stöðugt að gæta þess, að
 stefna sjálfur að því marki

Þráti fyrir ófullkomleika minn, undir
 undir þessu tíma upplýsingum allra nem-
 andanna og eru það enn í þessum skóla, enda
 eru þeir í höndum mér miklu þessum þessum,
 sem sé, forstöðukonu skólans Kristjónu
 Bjelmsdóttur, sem annars hefur fróðleik
 á sama hátt og en gæði

En lesendur „Viljans“ þessa sig um, gæði
 en séni bláinn eitthvað af þessum fyrirþýddu
 fyrirlesturabókum C.W. Öðru máli er að
 gegna um það, sem en hefi skrifad upp

frá sjálfri mér. Það er fyrir það meira þyngd
 á eigin reynslu; frásöguer ýmsra atvenda,
 sem djúpt áhrif höfðu á mig í öllu minni;
 frá heimilis og fjálstýldu lífi okkar og síðari
 lína sambúð minni við mér náttúruvæn börn.
 Þetta er mér af viðkomandi, til þess að en gæti
 látið það af hendi. Til heldur smámsaman
 lesa upp úr því þafla og þafla á kvæntýls-
 fundum. En held að fátt drogi okkar þor-
 urnar meira hvarja að amari, en að ræða
 í „okkar hóp“ þetta sameiginlega hjálps mátt
 okkar allra og segja hver amari frá reynslu
 okkar og áhyggjum í því efni. Þar þyrftum
 við lépari að öllasi að við yrdum misskildar
 og það mundi síudla að því, að gra hverri
 um sig þor heimilis og börn hinna.

Til þess að gefa lesendum „Viljans“
 þosi á að þegmari ögn þessum fyrirlesturum
~~se~~ en eila en að birta í blaðinu formála
 höfundarins (GV) fyrir í bókinni og svo

í fyrirlesturinn. Þó að þessi fyrirlestur
 séu fluttir fyrir 30-40 árum af manni
 sudur í löndum, eiga þeir ekki svo lítill er-
 indir til okkar.

Frilja Sigurdardóttir.

[Framhaldið birtist í næsta blaði].

Til félagsmanna.

Með þessu blaði „Viljans“ er lokið því starfi
 minni, er en hefi þafl á hendi undanfarna velur,
 — að skrifa sveitarblaðið okkar „Viljam“.
 Til en náða lokið og þakka þeim sem að
 einhverju leyfi, meira eða minna, þafl stúli að úr-
 komu blaðsins, með því að senda efni í það. En
 það eru margir af félagsmönnum, sem þakklæti
 gætu ekki náð til, því að þeir þafl aldrei eitt
 blaðinu eina einustu línu. Veli en þó að margir
 af þeim, sem aldrei þafl meili send í blaðið

er full vel fori til að skilfa greinastélf í sveita-
 blád. Í "Viljanum" getu félagsmenn þess og fremur
 til að um félagsmál sín, einnig um sveitormálefni
 og fjádmál. Greinarnar þessum elti að vera launor
 en bláid yndi hjálpreyðora, ef sem flest skrifuðu
 í það. Þetta veit ég að félagsmenn verða að vika-
 kenna. Ölu þeir ni að taka röng á sig og skilfa
 sem flest í bláid í velur.

Þessi félagsmenn eiga að sjá um efni í 1. blád
 þar eftir: Stefan Jónsson, Björn Sigurdsson, hiehrisabreiddur.
 2. blád: sr. Hárus, Guðinn Björnsson, Jón A. Jónsson, Ólin-
 Hermannsd. Ingálfr Þynnsson. 3ja blád: Jón Þorsteinsson
 Valgríður Þorsteinsson, Jón Sigursson, Þorkell Jónsson, Jón
 Jónsson. 4da blád B. Baldur, Jón Sigurdsson Trýgi-
 björn Gunnlaugsson. Agnar Baldursson, Jón. Sveinsson.
 5. blád: Magnús Leislason Þorl. Björnsson. Jón. Jónsson. Jón Sigurdsson.
 Fr. Hallgrímsson. 6. blád Guðr. Sigurdsson, Hilja Sigurdsson.
 Þorri Jónsson, Jón. Guðmundsson. Sig. Einarsen, Sem. Jóhannsson.
 Niderráður þessi er samkv. fundasamþykkiðum.

Stefan Jónsson.

JÓN
HELGASON
•
ISLAND
KIRKE